

Artikel

Kapan saja

Sejak 2022

Sejak 2021

Sejak 2018

Rentang khusus...

Urutkan menurut
relevansi

Urutkan menurut tanggal

[\[PDF\] Perlindungan Pengguna di Indonesia dalam Penyelesaian Pertikaian Perbankan Islam](#)

[\[PDF\] ukm.my](#)

[SSA Yusoff - Jurnal Undang-undang dan Masyarakat, 2013 - journalarticle.ukm.my](#)

Pengguna perbankan Islam mempunyai keperluan khusus berbanding perbankan konvensional, terutamanya dalam konteks jaminan penerapan prinsip muamalah. Bagi memenuhi keperluan tersebut, pelbagai undang-undang telah dikuatkuasakan. Dalam konteks penyelesaian pertikaian, terdapat beberapa undang-undang yang menunjukkan ketidakharmonian peruntukan. Perkara demikian selain menimbulkan ketidakpastian undang-undang, hal ini juga berpotensi menjejaskan kepentingan pengguna, seterusnya ...

☆ Simpan Kutip Artikel terkait 3 versi

Home > **Vol 28 (2021)**

Jurnal Undang-undang dan Masyarakat

Jurnal Undang-undang dan Masyarakat (JUUM) (Print ISSN 1394-7729) (E-ISSN 2735-1270) is a Malaysian Journal of Law and Society published twice a year in April and September by UKM Press. The journal emphasises on formation and application of law to the masses in Malaysia, South East Asia and other regions in the world. JUUM strives to provide an additional platform for intellectual discourse, publication of research findings and theoretical debates on issues from a range of legal traditions. JUUM is an invaluable resource for readers interested in cutting-edge analysis of current legal issues.

Announcements

Journal Template

We accept submissions throughout the year. To ensure a smooth and expedient submission, review and editorial process, authors are kindly advised to adhere to the [Journal Template](#).

Posted: 2021-02-09

[More Announcements...](#)

Vol 28 (2021): JUUM

Table of Contents

Articles

Crime Scene Investigation Issues: Present Issues and Future Recommendations Khairul Osman, Gina Francesca Gabriel, Noor Hafzalinda Hamzah	PDF 3 - 10
Doctrine of Frustration and Force Majeure Clause: Its Application on Tenancy Contract During the Movement Control Order in Malaysia Muhammad Asyraf Azni, Suria Fadhilla Md Pauzi, Ida Rosnita Ismail	PDF 11 - 17
Is Mediation A Process of 'Law'? A Hart-ian Perspective Jing Zhi Wong	PDF 18 - 34
Nature of the Power of the Registrar of Titles: Judicial, Quasi-Judicial or Administrative Shahrul Natasha Binti Halid, Jady @ Zaidi Hassim	PDF 35 - 45
Ketirisan Skim Subsidi Baja: Punca dan Peruntukan Perundangan di Malaysia (Leakage on Fertilizer Subsidy Scheme: Cause and Legal Provisions in Malaysia) Asmar Abdul Rahim, Nurli Yaacob, Nor Anita Abdullah, Aida Abdul Razak	PDF 46 - 56
Penentuan Nasab melalui Prinsip Undang-undang Keterangan Islam (Determination of Legitimacy through the Principles of Islamic Evidence Law) Fatimah Yusro Hashim, Anisah Che Ngah, Mohammad Azhan Yahya, Ahmad Azam Mohd Shariff	PDF 57 - 66
Keterangan Dokumen Elektronik: Proses Pengumpulannya di Peringkat Pra Perbicaraan dalam Kes Mal Syariah di Malaysia (Electronic Documentary Evidence: Its Gathering Process at Pre-trial Stage in Malaysian Syariah Mal Cases) Mohamad Azhan Yahya, Ahmad Azam Mohd Shariff, Fatimah Yusro Hashim	PDF 67 - 77
Peruntukan Beban Pembuktian di Bawah Enakmen Keterangan Mahkamah Syariah: Satu Penilaian (Provisions on Burden of Proof Under the Syariah Court Evidence Enactment: An Appraisal) Suhaizad bin Saifuddin	PDF 78 - 91
The Application of Caveat Emptor and Caveat Vendor Doctrines from Civil and	PDF

OPEN JOURNAL SYSTEMS

[Journal Help](#)

USER

Username

Password

Remember me

NOTIFICATIONS

- [View](#)
- [Subscribe](#)

JOURNAL CONTENT

Search

Search Scope

All

Browse

- [By Issue](#)
- [By Author](#)
- [By Title](#)
- [Other Journals](#)

FONT SIZE

INFORMATION

- [For Readers](#)
- [For Authors](#)
- [For Librarians](#)

Home > [Editorial Team](#)

Editorial Team

EDITOR-IN-CHIEF

Dr. Haniwarda Yaakob

Faculty of Law, Universiti Kebangsaan Malaysia
Email: hani75@ukm.edu.my
[Scopus Author ID: 54788518100](#)

ADVISORY BOARD

Emeritus Professor Dr. Don Chalmers

Faculty of Law, University of Tasmania, Australia
Email: Don.Chalmers@utas.edu.au
[Scopus Author ID: 7102932105](#)

Professor Dr. Akira Saito

Graduate School of Law and Faculty of Law, Kobe University, Japan
Email: asaito@kobe-u.ac.jp

Dato' Hj. Zainul Rijal Abu Bakar

Association of Muslim Lawyers of Malaysia
Email: zrta@zrta.com.my

Datuk Seri Dr. Nik Norzrul Thani bin Nik Hassan Thani

Zaid Ibrahim & Co, Malaysia
Email: nik.thani@zicolaw.com

Dr. Ahmad Nabil Azizan

Petroleum Nasional Berhad, Malaysia

EDITORS

Professor Dr. Zinatul Ashiqin Zainol

Faculty of Law, Universiti Kebangsaan Malaysia
Email: shiqin@ukm.edu.my
[Scopus Author ID: 35313154800](#)

Associate Professor Dr. Rasyikah Md Khalid

Faculty of Law, Universiti Kebangsaan Malaysia
Email: rasyikah@ukm.edu.my
[Scopus Author ID: 36124867700](#)

Assoc. Prof. Dr. Ramalinggam A/L A.Rajamanickam

Faculty of Law, Universiti Kebangsaan Malaysia
Email: rama@ukm.edu.my
[Scopus Author ID: 56257400600](#)

Dr. Muhamad Helmi Md. Said

Faculty of Law, Universiti Kebangsaan Malaysia
Email: mhelmisaid@ukm.edu.my
[Scopus Author ID: 57193316407](#)

Dr. Saidatul Nadia Abd Aziz

Faculty of Law, Universiti Kebangsaan Malaysia
Email: nadia_aziz@ukm.edu.my
[Scopus Author ID: 57220743720](#)

Dr. Nur Khalidah Dahlan

Faculty of Law, Universiti Kebangsaan Malaysia
Email: nurkhalidahdahan@ukm.edu.my
[Scopus Author ID: 57200993560](#)

JOURNAL MANAGER

Associate Professor Dr. Mohamad Rizal bin Abd Rahman

Faculty of Law, Universiti Kebangsaan Malaysia
Email: noryn@ukm.edu.my
[Scopus Author ID: 55220829300](#)

JOURNAL OFFICERS

Mr. Arif Mohd Sham

UKM Press
Email: arif.sham@ukm.edu.my

Ms. Nur Farhana Abd Razak

Faculty of Law, Universiti Kebangsaan Malaysia
Email: nurfarhana89@ukm.edu.my

ISSN: 2735-1270

OPEN JOURNAL SYSTEMS

[Journal Help](#)

USER

Username

Password

Remember me

NOTIFICATIONS

- [View](#)
- [Subscribe](#)

JOURNAL CONTENT

Search

Search Scope

All

Browse

- [By Issue](#)
- [By Author](#)
- [By Title](#)
- [Other Journals](#)

FONT SIZE

INFORMATION

- [For Readers](#)
- [For Authors](#)
- [For Librarians](#)

[HOME](#) [ABOUT](#) [LOGIN](#) [REGISTER](#) [SEARCH](#) [CURRENT](#) [ARCHIVES](#)
[ANNOUNCEMENTS](#) [ETHICS AND MALPRACTICE STATEMENT](#) [EDITORIAL TEAM](#)

[Home](#) > [Archives](#) > **Vol 17 (2013)**

Vol 17 (2013)

JUUM

Table of Contents

Articles

[Keterangan Melalui Kitābah: Menurut Fiqh dan Undang-Undang Semasa di Malaysia](#)
Wan Abdul Fattah Wan Ismail, Hj. Zulfakar Ramlee

[PDF](#)
1-11

[Kedudukan Murtad dan Penyebaran Agama Bukan Islam Menurut Perspektif Undang-Undang di Malaysia: Satu Analisa Isu dan Cabaran](#)
Helwa Mohammad Zainal, Jasri Jamal

[PDF](#)
13-36

[Perlindungan Pengguna di Indonesia dalam Penyelesaian Pertikaian Perbankan Islam](#)
Ro'fah Setyowati, Sakina Shaik Ahmad Yusoff

[PDF](#)
37-44

[Undang-Undang Tort: Liabiliti bagi Perbuatan Rebakkan HIV Secara Seksual](#)
Marina Hashim, Anita Abd. Rahim

[PDF](#)
55-62

[Social Justice in Consumer Protection: The Indonesian Framework](#)
Jessica Los Banos, Gwendolyn Ingrid Utama

[PDF](#)
45-54

[Syarat Pengurusan Kanan Badan Korporat dalam CMCHA 2007 \(Corporate Manslaughter and Corporate Homicide Act 2007\) dan Teori Identifikasi: Satu Penilaian](#)
Ming Zuan Chua

[PDF](#)
63-71

ISSN: 2735-1270

OPEN JOURNAL SYSTEMS

[Journal Help](#)

USER

Username

Password

Remember me

NOTIFICATIONS

- [View](#)
- [Subscribe](#)

JOURNAL CONTENT

Search

Search Scope

All

Browse

- [By Issue](#)
- [By Author](#)
- [By Title](#)
- [Other Journals](#)

FONT SIZE

INFORMATION

- [For Readers](#)
- [For Authors](#)
- [For Librarians](#)

Perlindungan Pengguna di Indonesia dalam Penyelesaian Pertikaian Perbankan Islam

(Consumer Protection in Indonesia for Islamic Banking Dispute Settlement)

RO'FAH SETYOWATI

SAKINA SHAIK AHMAD YUSOFF

ABSTRAK

Pengguna perbankan Islam mempunyai keperluan khusus berbanding perbankan konvensional, terutamanya dalam konteks jaminan penerapan prinsip muamalah. Bagi memenuhi keperluan tersebut, pelbagai undang-undang telah dikuatkuasakan. Dalam konteks penyelesaian pertikaian, terdapat beberapa undang-undang yang menunjukkan ketidakharmonian peruntukan. Perkara demikian selain menimbulkan ketidakpastian undang-undang, hal ini juga berpotensi menjejaskan kepentingan pengguna, seterusnya mengurangi kepercayaan pengguna kepada institusi perbankan Islam. Artikel ini bertujuan mengenal pasti perlindungan pengguna perbankan Islam di Indonesia dalam konteks penyelesaian pertikaian. Menggunakan pakai metode analisis kandungan yang berteraskan pendekatan doktrinal, artikel ini menekankan pendekatan kesepaduan undang-undang dalam penghasilan satu korpus undang-undang yang harmonis.

Kata kunci: Perlindungan pengguna, perbankan Islam, penyelesaian pertikaian, Indonesia

ABSTRACT

Consumers of Islamic banking require certain specific needs, in particular, a guarantee that the muamalah principles shall be upheld. In fulfilling this requirement, various laws have been enforced in Indonesia. In the context of dispute resolution, there are some legislation that evinced disharmonization in its provisions. This disharmonization has the potential of creating legal uncertainty which may jeopardize consumers' interest, thus affecting consumers' trust and confidence in the Islamic banking institutions in Indonesia in the context of dispute resolution. Adopting the content analysis methodology based on doctrinal approach, this article emphasizes on legal integration in the cause of formulating a harmonized legal corpus for Islamic banking in Indonesia.

Keywords: Consumer protection, Islamic banking, dispute resolution, Indonesia

PENGENALAN

Pengguna perbankan Islam adalah pengguna perkhidmatan perbankan yang bertransaksi dengan institusi perbankan Islam ataupun cawangan-cawangannya. Pengguna perbankan merupakan pihak-pihak berkepentingan (*stakeholders*) yang utama bagi perniagaan perbankan. Kedudukan dan peranan pengguna bagi memastikan kelangsungan sesebuah perniagaan adalah begitu signifikan. Oleh itu, memperhatikan kepentingan pengguna pada asasnya adalah usaha bagi mengekalkan perniagaan itu sendiri dalam konteks jangka panjang.¹ Namun demikian, signifikan peranan dan kedudukan pengguna tersebut sering kali tidak seimbang dengan perlakuan dan layanan pihak peniaga terhadap mereka dalam pasaran. Ramai peniaga yang tidak beretika merupakan satu bukti kurangnya kesedaran terhadap kepentingan memberi perhatian dan perlindungan terhadap hak-hak pengguna. Justeru diperlukan perlindungan pengguna yang menjadi

asas bagi pengguna untuk mendapatkan hak-hak sebagai pengguna secara sewajarnya. Konsep 'perlindungan pengguna' diartikulasikan oleh Jawatankuasa Molony dalam laporannya sebagai:

Perlindungan pengguna merupakan konsepsi yang amorfus yang tidak boleh didefinisikan. Ianya merangkumi kejadian di mana undang-undang campur tangan untuk mengenakan perlindungan menyebelahi pembeli.... Bersama-sama dengan aktiviti beberapa organisasi, diilhamkan oleh pelbagai sumber, matlamat atau kesannya ialah untuk memperolehi layanan yang wajar dan memuaskan bagi pembeli tempatan.

Dari pandangan lain, 'perlindungan pengguna' mungkin boleh dianggap sebagai langkah-langkah yang menyumbang secara langsung atau tidak langsung kepada keyakinan pengguna bahawa dia kan membeli barangan yang mempunyai kualiti yang bersesuaian dengan tujuannya, bahawa barangan tersebut akan memberikannya kegunaan yang munasabah, dan bahawa jika dia mempunyai aduan yang wajar, terdapatnya saluran tebus rugi.²

Keterangan Melalui *Kitābah*: Menurut Fiqh dan Undang-Undang Semasa di Malaysia

(Evidence Through *Kitābah*: According to Fiqh and Current Malaysian Laws)

WAN ABDUL FATTAH WAN ISMAIL
HJ ZULFAKAR RAMLEE

ABSTRAK

Kitābah atau dokumen sebagai kaedah pembuktian amat banyak diperbincangkan dalam undang-undang sivil dan diamalkan secara yang meluas di Mahkamah-Mahkamah Sivil. Namun konsep serta pemakaian *kitābah* di Mahkamah Syariah tidak banyak diperbincangkan secara terperinci dalam undang-undang syariah sungguhpun *kitābah* dinyatakan secara jelas di dalam *al-Qur'an* dan *Sunnah* sebagai kaedah pembuktian. Artikel ini cuba untuk merungkakan konsep dan skop *kitābah* dari segi syarak dan perbandingannya dengan undang-undang di Malaysia. Segala bahan, maklumat dan data dalam artikel ini diperolehi dari pemerhatian serta temu bual-temu bual yang dilaksanakan ke atas pengamal undang-undang di Mahkamah Sivil dan Syariah di Malaysia. Maklumat juga turut diperolehi dari buku-buku dan artikel-artikel perundangan di dalam dan luar negara. Hasilnya, faktor kemudahan dan keadaan semasa telah memainkan peranan yang penting terhadap konsep dan pemakaian *kitābah* itu sendiri.

Kata kunci: *Kitābah*, muharrar, asnad, hujaj, auraq dan dokumen

ABSTRACT

Kitābah or the tendering of documents as evidence in court trial is very much discussed under the civil law and is widely practiced in the Civil Courts. However the concept and application of *kitābah* in the Syariah Courts have never been discussed in detail under syariah law eventhough *kitābah* is clearly stated in the *Qur'an* and *Sunnah* as a method of proof. This article attempts to look into the concept and scope *kitābah* in Islam and compare them with the laws of Malaysia. All materials, informations and data in this article are obtained from observations and interviews conducted on legal practitioners in Civil and Syariah Courts in Malaysia. Materials and informations are also obtained from books and articles from local and abroad. This article finds that convenience and circumstantial factors play important roles in shaping up the concept and application of *kitābah*.

Keywords: *Kitābah*, muharrar, asnād, hujaj, aurāq and document

PENDAHULUAN

Perundangan Islam diturunkan melalui lisan junjungan Nabi Muhammad SAW adalah bertujuan untuk memelihara lima prinsip yang merupakan satu kemestian di dalam kehidupan manusia. Prinsip-prinsip yang dimaksudkan ialah memelihara agama, memelihara akal, memelihara jiwa atau nafsu, memelihara keturunan dan juga kehormatan serta memelihara harta. Setiap syariat Allah SWT diturunkan, kesemuanya adalah bertujuan kemaslahatan manusia dan menjauhkan dari segala bentuk kezaliman, membela pihak yang dianiayai dan menghukum pihak yang zalim. Selain daripada syahadah, ikrar, sumpah qarinah dan seumpamanya sebagai kaedah pembuktian dalam proses pensabitan dan penafian dalam sesuatu dakwaan, *kitābah* juga tidak kurang pentingnya. Bahkan pada hari ini *kitābah* menjadi satu kaedah terpenting berbanding kaedah-kaedah pembuktian yang lain.

KITĀBAH SECARA UMUM

Kitābah atau dinamakan juga sebagai ‘dokumen’ merupakan kata terbitan (كَتَبَ كِتَابًا وَكُتِبَ) *kataba*, *katban*, *kitāban*, *kitāban* yang bermaksud tulisan (khat). Terdapat juga di kalangan ulama seperti imam al-Qurafi, ibn Qayyim dan lain-lain menyatakan *kitābah* adalah tulisan (khat), ia merupakan salinan ucapan lisan dari seseorang dengan menggunakan huruf-huruf tertentu.¹ Kenyataan mereka merujuk kepada perkataan مَكْتُوبَةٌ pada hadis Rasulullah SAW:

ما حق امرئ مسلم له شيء يوصي فيه يبيت ليلة أو ليلتين
إلا ووصيته مَكْتُوبَةٌ عند رأسه

Seseorang Muslim yang mempunyai sesuatu yang boleh diwasiatkan tidak sepatutnya tidur dua malam berturut-turut melainkan dia menulis wasiat di sisinya.²